

Raadsvoorstel

GEMEENTEBESTUUR

raadsnummer 2021 25
collegevergadering 23 maart 2021
d.d.
raadsvergadering 28 april 2021
d.d.
programma Circulaire en duurzame hoofdstad
portefeuillehouder M. Pollux

ons kenmerk 1741204
team RGWBET
steller FJF Kusters
doorkiesnummer
e-mail fr.kusters@venlo.nl
datum 8 maart 2021
bijlage(n) 1
datum verzonden

Onderwerp

Rolkeuze gemeente Venlo bij warmtenetten

Advies

Voor de verdere verkenning van realisatie van warmtenetten voor Hagerhof-Oost de rolkeuze vast te stellen:

- Bron: rol – aanbesteder
- Transportnet: rol – partner
- Wijknet: rol – aanbesteder

Aanleiding

In maart 2021 is de Transitievisie Gebouwde Omgeving 2021 door u (RV21-8) vastgesteld. De gemeente is de kartrekker voor de transitievisie. In de verkenning naar realisatie van duurzame warmtenetten heeft de gemeente Venlo de regierol. Met betrekking tot de realisatie van warmtenetten, is het van belang dat de gemeente Venlo een rol kiest hoe en op welke wijze warmtenetten aan te leggen en te exploiteren.

Op verschillende plekken in Nederland is door gemeenten en andere belanghouders zoals woningcorporaties, warmtebedrijven en netbeheerders al ervaring opgedaan met de verschillende rollen bij de exploitatie en realisatie van warmtenetten. Deze opgedane ervaring en kennis haalden wij middels interviews op en hebben deze vertaald naar een advies voor de specifieke situatie in Venlo. In de bijlage 1 leest u de resultaten uit deze interviews.

Beoogd effect

Door te besluiten de rolkeuze voor **partner** en **aanbesteder** vast te stellen voor de verdere verkenning van realisatie van warmtenetten houdt de gemeente regie op de ontwikkeling van collectieve warmtenetten in Venlo en kan zij effectief sturen op doelen en voorwaarden die zij binnen de energietransitie naleeft. Hierdoor wordt het risico dat een initiatief op relevante doelen of uitgangspunten afwijkt van het gemeentelijke beleid ondervangen. Met als uiteindelijke doel een aardgasvrij Gemeente Venlo in 2050.

Raadsvoorstel

Argumenten

1.1 *Het Rijk vraagt van de gemeenten om een regierol te nemen in de lokale energietransitie opgave.*

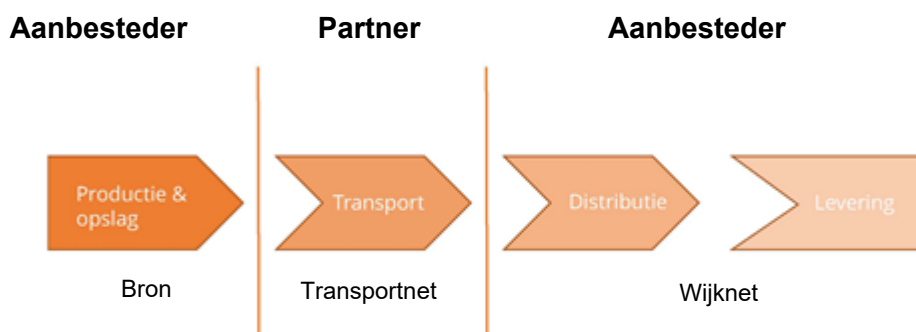
1.2 *Betaalbare, toegankelijke en duurzame warmte is een primaire levensbehoefte*

Om te zorgen dat er betaalbare duurzame aansluitingen komen voor alle inwoners, is het nodig dat warmtebedrijven in het proces naar de verkenning, realisatie en exploitatie van warmtenetten goed gestuurd worden. Hiervoor is het nodig dat de gemeente Venlo verschillende rollen aanmeet.

1.3 *Gemeente Venlo is actief gestart in de wijk Hagerhof-Oost met een gehonoreerde rijksbijdrage Proeftuinen Aardgasvrije Wijken (PAW)*

Gemeente Venlo neemt de maatschappelijke verantwoordelijkheid met de opgave naar een aardgasvrij Venlo in 2050. De uitwerking hiervan vindt plaats met hulp van de belanghebbende (Woonwenz, Enexis en Waterschap Limburg en de gehonoreerde rijksbijdrage PAW). Op deze wijze spelen we in op de voorwaarde van de proeftuin om uiterlijk in 2028 een aardgasvrije wijk op te leveren en doen hiermee veel kennis en ervaring op die we kunnen inzetten voor andere wijken.

De volgende argumenten zijn bepalend voor de rolkeuze.

1.4 *In Venlo is geen schaarste aan duurzame bronnen, waardoor de exploitatie goed is in te vullen en de gemeente de rol van **aanbesteder** kiest.*

In Venlo is van schaarste van duurzame warmtebronnen geen sprake vanwege voldoende beschikbaarheid van warmte uit de Maas (aquathermie). Er is voor de gemeente geen noodzaak om invloed uit te oefenen op de aanwending van schaarse warmtebronnen. Hierdoor is exploitatie van de bron goed in te vullen door een marktpartij. Daarom wordt geadviseerd dat Venlo voor de rol van **aanbesteder** kiest. De gemeente selecteert in dat geval een geschikte partij voor de ontwikkeling en exploitatie van de bron.

Uit de interviews (bijlage 1) komt naar voren dat gemeenten in enkele gevallen voor de rol van (gedeeltelijk) eigenaar van een warmtebron kiezen, zoals in Nijmegen en Eindhoven. De reden hiervoor is dat gemeenten invloed willen hebben op het verdelen van de schaarse warmtebronnen. Het eigenaarschap van de gemeente wordt in die gevallen gezien als een middel om invloed uit te oefenen op aanwending van die schaarse bronnen.

1.5 *Overdimensionering en vollooprisico zijn belangrijke elementen voor de rolkeuze van de gemeente bij het hoofdtransportnet, daarom kiezen we voor de rol van **partner** en gaan de samenwerking aan met andere partijen.*

Raadsvoorstel

Met overdimensionering bedoelen we dat de hoofdtransportleiding zodanig gedimensioneerd wordt dat overige wijken of buurten in de toekomst aangesloten kunnen worden op het distributienet zonder hiervoor in een tweede of uitbreiding van het eerste hoofdtransportleiding te investeren. Een grotere leiding voor dit deel van het net vraagt om een hogere aanvangsinvestering. Daarmee wordt voorkomen dat men later terug moet om de initieel aangelegde leiding te vergroten of een tweede leiding aan te leggen.

Met het volloopriscico bedoelen we het risico dat de vraag naar warmte achterblijft op de, ten tijde van het investeringsbesluit, verwachte afzet. De effecten hiervan zijn bij het hoofdtransportnet (primaire net) groter dan bij het fijnmazige distributienetwerk (secundaire net) in een wijk. Afnemers zijn in de wijk immers dichtbij en ook het tijdvak tussen investering in infrastructuur en aansluiten van afnemers is bij het secundaire net korter dan bij het primaire net en het hoofd distributie tracé. Met het commitment van Woonwenz is dit voor een deel ondervangen. Het volloopriscico op het transportnet is een tijdelijk risico dat niet met marktwerking opgelost kan worden. Om deze redenen adviseren wij om voor de realisatie en exploitatie van het transportnet te onderzoeken of en zo ja welke publieke middelen aangewend kunnen worden. Voor het transportnet van de warmteketen kiezen we de rol van **partner** en gaan we een samenwerking aan met andere (publieke en/of private) partijen. Een (beperkt) deeleigenaarschap van de gemeente van het transportnet is optioneel. Een deel-eigenaarschap is vergelijkbaar met die uit de casus Nijmegen. Zie pagina 29 uit bijlage 1.

*1.6 Aanwenden van publieke middelen is niet nodig bij het warmtenet in de wijk, daarom kiezen we voor de rol van **aanbesteder** bij het warmtenet in de wijk..*

Voor het ontwikkelen en exploiteren van het warmtenet in de wijk is aanwending van publieke middelen niet nodig omdat het volloopriscico relatief beperkt is en van overdimensionering geen sprake is. Daarom adviseren we voor het wijknet van de warmteketen de rol van **aanbesteder**. Door het aanbesteden van de ontwikkeling en exploitatie van het wijknet draagt de gemeente zorg voor optimale marktwerking. En daarmee zo laag mogelijke tarieven voor de eindgebruikers.

1.7 Gemeente beoordeelt hoe zij kan sturen op randvoorwaarden en marktconformiteit van warmtenetten

Met het aanbesteden van de aanleg en exploitatie van collectieve warmtenetten in (delen van) Venlo, wordt transparantie, eerlijkheid en rechtszekerheid bij de gunning gewaarborgd. Alle geïnteresseerde (markt)partijen kunnen meedingen en hun beste aanbod neerleggen. Dit zal niet alleen leiden tot betere investeringskansen van de markt, maar uiteindelijk ook bijdragen aan de kwaliteit van aanleg en exploitatie van warmtenetten, wat ten voordele is van de inwoner van Venlo. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid dat iedereen kan worden aangesloten, tegen een betaalbare prijs en met gebruikmaking van duurzame warmtebronnen. Ruimtelijke afstemming van aan te leggen warmtenetten is eveneens van groot belang. Deze voorwaarden worden bij de aanbesteding gesteld.

Kanttekeningen

1.1 De warmtetransitie vergt stapsgewijze bijstelling van de visie op warmtevoorzieningen en dus stapsgewijze planvorming en (investerings)beslissingen voor warmtenetten.

Het is nog onzeker hoe het uiteindelijke warmte- en energiesysteem er uit gaat zien. In 2021 hebben we een eerste Transitievisie Gebouwde Omgeving opgeleverd, maar dit is een bewegend doel; bijstelling zal in de jaren daarna nodig zijn. Het is daarom

Raadsvoorstel

wenselijk om (investerings)beslissingen steeds geleidelijk te nemen, om te kunnen steunen op zoveel en actueel mogelijke informatie en inzicht.

Ook de randvoorwaarden voor de warmtetransitie zijn nog onzeker.

Ten eerste financieel. Warmtenetten zijn vaak nog verliesgevend. Er kunnen meer (subsidie)middelen beschikbaar komen voor warmtenetten, maar ook minder.

Ten tweede juridisch. Het is nog onzeker in hoeverre de Wet collectieve warmtevoorziening aangepast wordt of overschreven door opvolgende wetstrajecten voor de energiemarkt.

Ten derde technisch. Nationaal en internationaal is de inzet op innovatie in de energie- en warmtemarkt enorm. Dit kan leiden tot een uitbreiding van de mogelijke oplossingen of tot kostendalingen. Deze onzekere situatie leidt soms tot marktfalen en een vacuüm voor effectieve regulering van marktwerking.

1.2 Wet collectieve warmtevoorzieningen is nog niet definitief

Met de keuze voor de rol spelen we zoveel mogelijk in op de toekomstige Wet collectieve warmtevoorziening. De geplande ingangsdatum van de Wet collectieve warmtevoorziening is 1 januari 2022, maar het is onzeker of dit gehaald gaat worden.

Mede vanwege de aanstaande verkiezingen en de daarop volgende demissionaire periode zal het tijdspad naar verwachting verder naar achteren schuiven.

De definitieve Wet collectieve warmtevoorziening heeft mogelijk consequenties voor de rolkeuze van de gemeente. Mocht dit het geval zijn wordt het college en de gemeenteraad hiervan op de hoogte gesteld.

1.3 We staan aan het begin van de transitie naar een duurzame gebouwde omgeving.

Het wettelijk kader krijgt vorm terwijl wij ons eigen proces continueren. Ook is nog niet duidelijk hoe de structuur, middelen en organisatie vanuit het Rijk eruit komt te zien. Dit brengt risico's en vragen met zich mee waar we nu nog onvoldoende antwoord op kunnen geven. We zijn en blijven ons hiervan bewust. En vragen hiervoor aandacht in o.a. de landelijke overleggen waar we aan deelnemen. Het is van groot belang dat we ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving op de voet volgen en dit blijven agenderen.

Financiën

In de rol van partner bij de aanleg van het transportnet (hoofd-distributie-tracé en primaire leidingnet) zullen er hoogstwaarschijnlijk gemeentelijke investeringen nodig zijn. Deze investeringen zullen een plek moeten krijgen bij de integrale afweging in toekomstige begrotingscycli. Uiteraard wordt er naar gestreefd om hierbij zoveel mogelijk externe (publieke) middelen in te zetten. Overdimensionering en vollooprisico zijn aspecten die bij deze investeringen een rol spelen.

Communicatie

De samenwerking tussen de gemeente Venlo, Woonwenz, netbeheerder Enexis en de inwoners van Hagerhof-Oost is goed. Geborgd middels een stuurgroep, programmteam en diverse werkgroepen met vertegenwoordigers van deze organisaties en inwoners. De verkenning van de rolkeuze is uitvoerig besproken in deze samenstellingen. Tevens is dit intern besproken tijdens het Breed Strategisch Overleg. De gemeenteraad is hierin al geïnformeerd via de Raadswerkgroep Omgevingsvisie waarin dit thema elk kwartaal op de agenda staat.

Raadsvoorstel

Vervolprocedure raad

De vervolgstappen richten zich op het verder ontwikkelen van warmtenetten in Venlo. We richten ons daarbij in eerste instantie op Hagerhof-Oost en de omliggende wijken. Hiertoe dient op de onderdelen bron-transportnet-wijknet opvolging plaats te vinden:

- De gemeente stelt een beoogd gebied vast voor Hagerhof-Oost en omgeving, uitgaande van de concepttekst van de Wet collectieve warmtevoorziening. Daarnaast werken we samen met belanghouders de business-case voor dit warmtenet verder uit en brengt risico's in beeld. Deze business-case zal tijdig worden aangeboden voor bespreking in de gemeenteraad.
- Definitieve besluitvorming rolkeuze vaststellen na inzichtelijk maken van alle inhoudelijke voor- en nadelen, alsmede de financiële consequenties van de diverse rollen.
- De gemeente verkent samenwerking met publieke partijen rond de ontwikkeling en exploitatie van het transportnet.
- De gemeente selecteert een integraal warmtebedrijf voor de ontwikkeling en exploitatie van het wijknet voor het beoogd gebied.
- De gemeente selecteert een partij voor de ontwikkeling en exploitatie van de bron.

Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

de burgemeester

Twan Beurskens

Antoin Scholten

Bijlagen

1.	Advies rolkeuze bij realisatie warmtenet	..
2.
3.
4.
5.

Raadsbesluit

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp Rolkeuze gemeente Venlo bij warmtenetten
raadsnummer 2021 25
raadsvergadering 28 april 2021
d.d.

team RGWBET
steller FJF Kusters
doorkiesnummer
e-mail fr.kusters@venlo.nl
datum 8 maart 2021

De raad van de gemeente Venlo;

gelezen het voorstel van het college van 23 maart 2021, registratienummer 1741204;
gelet op artikel ;

besluit:

Vaststellen rolkeuze gemeente Venlo voor de verdere verkenning van realisatie van warmtenetten:

- Bron: rol - aanbesteder
- Transportnet: rol - partner
- Wijknet: rol- aanbesteder

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 28 april 2021.

De griffier

De voorzitter

Geert van Soest

Antoin Scholten